

Theater | Lang leve de koninginnen

Interview | Rob de Graaf in de GAYkrant

Twee vorstinnen, één kamenierster en een benauwde slaapkamer. Het nieuwste toneelstuk van toneelgroep Dood Paard, 'Queens', verhaalt over een historische machtsstrijd met een grimmig eind. We spraken met schrijver Rob de Graaf. 'Dit stuk gaat over enorme thema's, maar ook gewoon over menselijke kleinzieligheid.'

De Graaf speelt in zijn werk vaak met thema's als feminisme, gender en homoseksualiteit. Het vorige stuk dat hij schreef voor Dood Paard, *Botox Angels*, was een 'feministische, lesbische relatiekomedie', waarin een aantal heftig politiek geëngageerde dames elkaar met een dildo interviewden over grote en kleine maatschappelijke thema's. 'Dat stuk ging reuzever. *Queens* wordt een stuk keuriger, maar niet al te keurig, hoop ik. Daarom hebben we Bas Kosters gevraagd om de kostuums te ontwerpen. Theatermaken blijft toch een soort alchemie. Je gooit een aantal ongelijksoortige elementen bij elkaar en hoopt dat het goud wordt. Bas Kosters is een verrassingselement. Iemand die louter theaterkostuums ontwerpt, kun je heel veel verzoeken geven, maar met zo'n autonome kunstenaar als hij moet je al heel snel de touwtjes uit handen geven.'

Queens is een nieuwe vertelling van de geschiedenis van Koningin Elizabeth van Engeland en koningin Maria Stuart van Schotland. Maria maakte eigenlijk aanspraak op de Engelse troon, maar door haar gevangen te houden in een afgelegen kasteel, wist Elizabeth zelf de macht in handen te houden. Maria trachtte uiteindelijk haar rivale te laten vermoorden, maar toen dat plan werd onderschept, kostte dat haar haar eigen hoofd.

'Dit stuk laat zien hoe dicht vriendschap en vijandschap bij elkaar kunnen liggen'

De Graaf: 'In de voorstelling beschrijft de kamenierster hoe de executie verlopen is. We laten de executie niet zien, het is geen horrortheater. Je weet dus al vanaf het begin dat het slecht zal aflopen. Vervolgens zie je echter wat voor complex machtsspel daaraan vooraf is gegaan.'

Queens vormt een losjes vervolg op *Botox Angels*. 'Ik zocht wederom naar een verhaal over sterke vrouwen en de geschiedenis van deze twee vorstinnen is zo fascinerend. Het verhaal bevat een groot aantal tegenstellingen. Het gaat over vriendschap en vijandschap, over verwantschap en vervreemding, macht en onmacht, katholicisme en protestantisme. Het allermooist is dat dat verhaal met die enorme thema's ook over mensen gaat en over de confrontatie tussen twee vrouwen. Het laat zien hoe dicht vriendschap en vijandschap eigenlijk bij elkaar kunnen liggen.'

In het echt hebben de vrouwen enkel gecorrespondeerd; ze hebben elkaar nooit ontmoet. De Graaf: 'Wij vonden het wel spannend om ze juist met elkaar te confronteren, zodat al die tegenstellingen nog meer worden uitvergroot. De kamenierster vormt daarbij de link met het publiek. Zij is een vrouw uit het volk, die totaal niet met machtspolitiek bezig is en de dingen vanuit een eenvoudig doch vaak verstandig perspectief bekijkt.'

'Uiteindelijk is een van de belangrijkste emoties van de voorstelling de wil van Maria om te blijven leven. Elizabeth heeft de macht om dat leven te redden, maar kiest er uiteindelijk toch voor die machtsfactor het hoofd af te laten hakken. Die dreiging van die gewelddadige dood hangt als een zwaard van Damocles boven haar hoofd.'

'Koningin Elizabeth was eigenlijk een soort man'

Hoewel het stuk over drie vrouwen gaat, wordt een van de rollen vertolkt door een man, Joachim Robbrecht. 'Elizabeth was eigenlijk een soort man, in de zin dat ze heel erg in haar eentje wist wat macht was en hoe je daarmee om kon gaan. Ze werd weliswaar omringd door mannen, maar ze was wel degelijk een heel soevereine heerser en in die zin een uitzonderlijke vrouw voor haar tijd. Het is leuk om die mannelijke positie, die mannelijke energie, de mannelijke rol die ze zich heeft aangemeten, door een man te laten vertolken. Daarbij leven we in een geëmancipeerde tijd, dus waarom zou een man niet een vrouwenrol kunnen spelen, zonder dat het meteen een soort dragqueen-achtige invulling krijgt?'

De Graaf wil het stuk niet als komedie bestempelen, maar hoopt wel dat er ook een beetje gelachen wordt. 'Ik zou het jammer vinden als het alleen maar op een heel ernstige manier werd gepresenteerd. Ik weet wel bijna zeker dat het grappig gaat zijn dat Joachim, een totaal onvrouwelijke man, met alle mannelijke zwaarte die hij heeft, een koningin gaat spelen.'

Met het stuk hoopt De Graaf verschillende zintuigen aan te spreken. 'Ik wil mensen raken in hun onderbuik en in hun hersens en ik hoop dat ze beklemd raken door het verdriet. Maar ook dat ze uitgedaagd worden om het grappig te vinden. Het wordt in ieder geval allemaal lekker over de top.'

Queens tourt tot en met 30 januari 2016 langs verschillende Nederlandse theaters. De volledige speellijst en tickets vind je op www.doodpaard.nl.